

“La Barcelona que cau el 1939 és el marc ideal per a un indiferent, un cínic”

Valentí Puig (Palma, 1949) publica a Proa la novel·la *Barcelona cau*, ambientada a la capital catalana durant els tres dies anteriors a l'arribada de les tropes franquistes.

—Què us va portar a parlar dels dies previs a la caiguda de Barcelona?

—Jo tenia un personatge, que era un indiferent, que és el que m'agradaria haver estat a la vida si no hagués estat un tímid. Un cínic, amb barra, que es deixa portar per la passió, però no per la responsabilitat ni el deure. I en veure que diverses memòries de la guerra civil coincideixen a dir que el dia de la caiguda de Barcelona es produeix un silenci, que creia simbòlic —però es veu que va ser real, un silenci estrany en aquella ciutat estripada i angoixada—, lògicament vaig pensar que no hi havia cap escenari millor per a la vida d'aquest indiferent que estar enmig d'aquest silenci.

—I en fer-lo agent doble, encara queda més reforçat el seu cinisme.

—Entra a la Cinquena Columna quan veu que els guanyadors poden ser els altres.

—I com que és agent del SIM, pot anar on vulgui.

—Així el narrador pot entrar a tota mena d'escenaris, introduir la càmera on vulgui. S'ha fet agent, pagant, per a no anar al front. I tot això lligat amb una història de passió amorosa, més que d'amor.

—No heu volgut que acabi essent un triomfador. Volia ser amo del seu destí i el destí li fa una mala passada.

—Sí. És un home jove, immadur. Creu tenir el domini de les dones i la dona de la qual s'apassiona el porta allà on vol. Pensa que ha fet una gran conquesta i és ella qui l'enreda. Per part de la dona, és una tragèdia. Essent dona de conviccions religioses lliura el cos al protagonista per a salvar l'home que estima i això té un punt tràgic. I per això acaba odiant el protagonista. Com a les tragèdies gregues, l'acaba odiant fins al punt de desitjar-li la mort. I ell, que s'havia pres la vida com una aventura i la relació amb ella, com una conquesta, i que en principi, com a quintacolumnista, podia quedar-se a Barcelona tranquil·lament, ha d'optar per l'exili i passar la frontera amb els perdedors.

Valentí Puig publica la novel·la *Barcelona cau* a l'editorial Proa.

—Heu hagut de documentar-vos a fons?

—La font principal han estat els llibres de memòries. He procurat evitar els anacronismes. Si parlo d'un cotxe o d'una pistola, correspon a l'època. Sense enfarfegar el lector, perquè no és una novel·la històrica, en el sentit clàssic.

—Tinc la impressió que teníeu por de caure en la novel·la històrica convencional. Per això accentueu el to intimista, reflexiu, i marqueu molt l'estil, bo i deixant de banda els fets bèl·lics i polítics.

—Sí. Per això el personatge es mou en els baixos fons, en el món del joc i la prostitució, sense tampoc fer un fulletó. La novel·la històrica que es fa va carregada de documentació i els personatges no tenen prou vida. El meu necessitava molt marge de vida.

—Podríeu haver farcit la novel·la d'una galeria de personatges poc o molt ocasionals, però us limiteu a introduir els que tenen relació estreta amb la trama.

—S'ha de poder controlar. Per a descriure una escena amb vuit personatges, se n'ha de saber molt i disposar de molt d'espai. I jo no sóc un novel·lista d'aquesta envergadura. Ni tan sols sé si sóc novel·lista. Vaja, penso que sóc escriptor i prou.

—El lector segueix amb interès les peripècies del protagonista, com si fossin les aventures d'un heroi virtuós. S'imagina que es troba al seu costat, recorrent la ciutat.

—Voleu dir que això no és en part que Barcelona és la gran encisera de Maragall? La Barcelona que, malgrat la Setmana Tràgica, els Fets d'Octubre, l'anarquisme i el bombardeig d'Espartero, sempre se'n surt? I ara és una ciutat turística i tot! És la ciutat que supera les places dures i els arquitectes. Per a mi, Barcelona té una vitalitat políticament incontrolable.

—Podríeu fer una novel·la que expliqués què passa al protagonista quan arriba França.

—Com ho sabeu? Sí. Em vindria de gust. Si els lectors aguanten el personatge, en continuaré la biografia, que es mourà entre el periodisme i l'espionatge, durant la Segona Guerra Mundial i la guerra freda. De fet, ja deixo la porta oberta perquè sigui protagonista d'una altra novel·la.

Lluís Bonada